

Bruxelles, 1. listopada 2020.
(OR. en)

11225/20
ADD 3

JAI 751
FREMP 81
AG 45
POLGEN 168

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisao direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum primitka:	30. rujna 2020.
Za:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	SWD(2020) 302 final
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE Izvješće o vladavini prava za 2020. Poglavlje za Češku priložen dokumentu KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA Izvješće o vladavini prava za 2020. Stanje vladavine prava u Europskoj uniji

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2020) 302 final.

Priloženo: SWD(2020) 302 final

Bruxelles, 30.9.2020.
SWD(2020) 302 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

**Izvješće o vladavini prava za 2020.
Poglavlje za Češku**

priložen dokumentu

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

**Izvješće o vladavini prava za 2020.
Stanje vladavine prava u Europskoj uniji**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} - {SWD(2020) 305 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

SAŽETAK

Niz važnih reformi u češkom pravosudnom sustavu trenutačno je u tijeku ili u pripremi, uključujući reforme o državnom odvjetništvu, postupku odabira sudaca te disciplinskom režimu za suce i državne odvjetnike. Te reforme mogle bi pridonijeti transparentnosti i ograničenju utjecaja izvršne vlasti u imenovanju, promaknućima i smjenjivanju sudaca i državnih odvjetnika. Određeni ograničeni aspekti predloženih reformi, posebno u pogledu visokorangiranih državnih odvjetnika, uzrokuju izvjesnu zabrinutost. Kada je riječ o kvaliteti pravosudnog sustava, djelotvorno uvođenje e-spisa pridonijelo bi digitalizaciji i pristupačnosti sudova. Zbog predloženog povišenja sudskih naknada postavlja se pitanje kako će to utjecati na pristup pravosuđu za najranjivije.

Općenito je uspostavljen pravni i institucionalni okvir za borbu protiv korupcije. Pokrenut je niz inicijativa s ciljem povećanja transparentnosti i odgovornosti, posebno pokretanje registra ugovora i novi zakon o imenovanjima u poduzećima u državnom vlasništvu. Unatoč tome, nekoliko važnih zakonodavnih mjera još je uvijek u postupku donošenja, primjerice nacrt zakona o lobiranju i zaštiti zviždača, kao i nacrt zakona o produljenju mandata Vrhovnog ureda za reviziju. I na nacionalnoj i na europskoj razini u tijeku su istrage i revizije potencijalnih sukoba interesa i uporabe sredstava EU-a. Postoji zabrinutost da se predmeti povezani s korupcijom na visokoj razini nedovoljno rješavaju. U okvirima za integritet koji se primjenjuju na parlamentarne zastupnike utvrđene su određene praznine.

Člankom 17. Povelje o temeljnim pravima i osnovnim slobodama, koja je ugrađena u češki ustavni poredak, jamče se sloboda izražavanja i pravo na informacije te se izričito zabranjuje cenzura. Sektor medija još je uvijek izložen rizicima povezanima s utjecajem vlasnika medijskih kuća na urednički sadržaj, a koji proizlaze iz nedostatka posebnih pravila kojima se uređuje transparentnost vlasništva nad medijima. Čini se da češko Vijeće za emitiranje djelotvorno obavlja svoje zadatke, iako se iz nedavnih odluka o medijskoj pokrivenosti određenih politički vrlo osjetljivih pitanja uočava sve veća polarizacija.

Sustav provjere i ravnoteže u Češkoj dobro je uspostavljen. Provođenje procjena utjecaja i savjetovanje s dionicima ustaljene su prakse u donošenju zakonodavstva, a trenutačno se radi na daljnjem povećanju transparentnosti zakonodavnog postupka. Neke su organizacije civilnog društva unatoč tome pozvale na sustavnije uključivanje dionika iz civilnog društva u zakonodavni postupak. Iako je civilno društvo dinamično i raznoliko, sve je veći pritisak na određene vrste nevladinih organizacija, posebno u području migracija. Postoji pučki pravobranitelj, ali još nema nacionalne institucije za ljudska prava. Poduzimaju se inicijative za organizaciju redovitih rasprava o temama povezanima s vladavinom prava, posebno u Senatu.

I. PRAVOSUDNI SUSTAV

Češki pravosudni sustav sastoji se od osamdeset šest okružnih sudova, osam regionalnih sudova, dva visoka suda, Vrhovnog suda i Vrhovnog upravnog suda¹. Središnje državno tijelo odgovorno za upravljanje sudovima jest Ministarstvo pravosuđa. Ministarstvo pravosuđa na državnoj razini upravlja visokim, regionalnim i okružnim sudovima u mjeri u kojoj je to predviđeno zakonom², izravno ili putem predsjednikâ tih sudova. Određene zadaće središnje državne uprave obavljaju predsjednici dvaju vrhovnih sudova. Ta različita tijela uzimaju u obzir mišljenja odgovarajućih sudskih vijeća, koja su uspostavljena pri Vrhovnom sudu, Vrhovnom upravnom sudu, visokim sudovima, regionalnim sudovima i većim okružnim sudovima. Suce imenuje predsjednik Republike među kandidatima koje odabiru predsjednici regionalnih sudova i čiji popis podnosi ministar pravosuđa. Državno odvjetništvo dio je izvršne vlasti. Državne odvjetnike na taj položaj na neodređeno vrijeme imenuje ministar pravosuđa na prijedlog glavnog državnog odvjetnika. Glavnog državnog odvjetnika imenuje i smjenjuje Vlada na prijedlog ministra pravosuđa³. Odvjetnička komora uspostavljena je zakonom i neovisna je. Ona obavlja funkcije javne uprave u području pravne struke i omogućuje samoregulaciju cijele te struke. Samoupravne ovlasti odvjetničke komore ograničene su ovlastima ministra pravosuđa u područjima propisanim u zakonu⁴.

Neovisnost

U Parlamentu se trenutačno raspravlja o reformi postupka odabira sudaca. Cilj je te reforme⁵ povećati transparentnost i odgovornost u odabiru redovnih sudaca i predsjednika sudova. Proces odabira kandidata za sudačku dužnost trenutačno nije propisan zakonom. U praksi kandidate imenuju predsjednici regionalnih sudova, koji prosljeđuju popis Ministarstvu pravosuđa. Nakon daljnjeg razmatranja, to ministarstvo podnosi konačni popis kandidata predsjedniku Republike, koji formalno imenuje suce. Kandidate za predsjednike visokih i regionalnih sudova predlaže ministar pravosuđa⁶. Ako predsjednik Republike odbije imenovati kandidata, obvezan je navesti razloge. Odluke predsjednika Republike o imenovanju suca podliježu sudskom preispitivanju pred upravnim sudovima⁷. Cilj je predloženih izmjena uspostava transparentnijeg i ujednačenijeg sustava zapošljavanja i odabira novih sudaca i predsjednika sudova na temelju preciznih, objektivnih i ujednačenih kriterija⁸. Reformom se utvrđuje i sastav povjerenstava za odabir za položaj predsjednika

¹ Nadalje, specijalizirane upravne komore unutar regionalnih sudova djeluju kao prvostupanjski upravni sudovi.

² Zakon br. 6/2002 Coll., o sudovima i sucima.

³ Metoda imenovanja i smjenjivanja visokorangiranih državnih odvjetnika dio je reforme koju je Ministarstvo pravosuđa predložilo u lipnju 2019.

⁴ Informacije koje je dostavila Češka za Izvješće o vladavini prava za 2020., str. 6., i doprinos češke Odvjetničke komore za Izvješće o vladavini prava za 2020., str. 13.

⁵ Izmjena Zakona br. 6/2002 Coll., o sudovima i sucima. Osim reforme postupka odabira sudaca, predložene izmjene uključuju i detaljnije odredbe kojima se uređuju sekundarne aktivnosti sudaca i promjene koje se odnose na suce porotnike.

⁶ Zakon br. 6/2002 Coll., o sudovima i sucima te slike 61., 62. i 65. Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2018.

⁷ Odluke podliježu sudskom preispitivanju u odnosu na, među ostalim, pravo na jednake uvjete pristupa izbornim i drugim javnim dužnostima i pravo na saslušanje bez nepotrebnog odgađanja. Odluke Vrhovnog upravnog suda od 27. travnja 2006., br. 4 Aps 4/2005 i od 21. svibnja 2008., br. 4 Ans 9/2007.

⁸ Izmjena Zakona br. 6/2002 Coll., o sudovima i sucima. Ako se izmjene donesu, predloženi sustav odabira novih sudova sastojat će se od pet faza: 1. praksa u svojstvu pomoćnika suca, 2. pravosudni ispit, 3. postupak odabira kandidata za suca, 4. praksa kandidata za suca i 5. otvoreni natječaj za položaj suca. Za položaj kandidata za suca i/ili za suca mogu se prijaviti i podnositelji prijave drugih pravnih profesija (kao što su odvjetnici, javni bilježnici, sudski izvršitelji ili državni odvjetnici).

sudova u visokim, regionalnim i okružnim sudovima. Posljednji od navedenih imali bi pet članova, od kojih dva predstavljaju izvršnu vlast, a tri sudbenu vlast, dok je članstvo povjerenstava za odabir zaduženih za procjenu kandidata pobliže definirano u skladu s predmetnim položajem⁹. Namjera je da se znatan dio članova povjerenstava koja predlažu konačni popis kandidata za imenovanje izabire iz redova sudstva, što je u skladu s preporukama Vijeća Europe¹⁰.

Percepcija neovisnosti sudstva u široj javnosti i među poduzećima prosječna je. U široj javnosti 56 % ispitanika smatra da je neovisnost sudova „dobra ili vrlo dobra”, a to smatra i 44 % poduzeća. Posljednjih godina došlo je do ukupnog povećanja tih brojki¹¹.

Prijedlog reforme stegovnog sustava za suce, državne odvjetnike i sudske izvršitelje sada je u Parlamentu¹². Njezin je proklamirani cilj, s jedne strane, ojačati jamstva zakonitosti postupka uvođenjem prizivnog postupka i, s druge strane, povećati učinkovitost postupaka. Pod trenutačnim sustavom nije moguće uložiti žalbu na odluku disciplinskog suda, koji je poseban senat pri Vrhovnom upravnom sudu¹³. Reformom bi se uspostavio stegovni sustav na dvije razine, s visokim sudovima kao prvostupanjskim sudovima te Vrhovnim sudom i Vrhovnim upravnim sudom kao prizivnim sudovima. Takva bi reforma pridonijela jačanju neovisnosti sudova, što je u skladu s preporukama Vijeća Europe¹⁴.

Prijedlog reforme državnog odvjetništva podnio je ministar pravosuđa. Tom reformom¹⁵, koja je predstavljena u lipnju 2019., izmijenit će se sustav imenovanja i smjenjivanja za državno odvjetništvo. Glavnog državnog odvjetnika trenutačno imenuje Vlada na prijedlog ministra pravosuđa i na neodređeno vrijeme. Zakonom se istodobno predviđa da glavnog državnog odvjetnika Vlada može smijeniti na prijedlog ministra pravosuđa bez navođenja razloga.¹⁶ Kada je riječ o drugim državnim odvjetnicima, zakonom

⁹ Primjerice, za članove povjerenstva za odabir predsjednika visokog ili regionalnog suda predlažu se: zamjenik ministra pravosuđa, stručnjak iz Ministarstva pravosuđa, predsjednik (ili potpredsjednik koji je ovlašten da ga predstavlja) regionalnog ili visokog suda za koji se imenuje predsjednik, predsjednik (ili zamjenik predsjednika) regionalnog ili visokog suda za koji se ne imenuje predsjednik te predsjednik Vrhovnog suda ili njegov imenovani potpredsjednik.

¹⁰ Točka 47. Preporuke CM/Rec(2010)12 Odbora ministara Vijeća Europe. U odnosu na postupak imenovanja sudaca iz perspektive neovisnosti i nepristranosti sudaca, spojeni predmeti C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K., točke od 124. do 125. i od 133. do 134.; Predmet C-272/19, Land Hessen, točke od 54. – 60.

¹¹ Slike 44. i 46., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020. Percipirana neovisnost sudstva kategorizirana je kako slijedi: vrlo niska (manje od 30 % ispitanika vidi neovisnost sudstva kao dobru i vrlo dobru); niska (između 30 i 39 %), prosječna (između 40 i 59 %), visoka (između 60 i 75 %), vrlo visoka (iznad 75 %).

¹² Zakon br. 7/2002 Coll. o postupcima o sucima, državnim odvjetnicima i sudskim izvršiteljima.

¹³ Moguće je zahtijevati ponovno otvaranje postupka ako se objelodane prethodno nepoznate činjenice i moguće je podnijeti ustavnu tužbu; oni se, međutim, ne smatraju standardnim preispitivanjem.

¹⁴ CDL-AD(2016)017, Kontrolni popis vladavine prava, točka 78., CM/Rec(2010)12, točka 69., i CDL-AD(2010)004, točka 43. U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije (C- 216/18 PPU, LM, 25. srpnja 2018., točka 67.): „Zahtjev neovisnosti također nalaže da stegovni sustav koji se primjenjuje na osobe koje su zadužene za suđenje sadržava nužna jamstva kako bi se izbjegla svaka opasnost od upotrebe takvog sustava kao sistema političkog nadzora nad sadržajem pravosudnih odluka. U tom pogledu donošenje pravila – kojima se definiraju, među ostalim, ponašanja koja predstavljaju stegovne povrede i konkretno primjenjive sankcije, propisuje postupanje neovisnog tijela u skladu s postupkom kojim se u potpunosti jamče prava sadržana u člancima 47. i 48. Povelje, osobito prava obrane, i predviđa mogućnost osporavanja odluka stegovnih tijela pred sudom – predstavlja skup jamstava koja su bitna za očuvanje neovisnosti pravosuđa.”

¹⁵ Materijali objavljeni u elektroničkoj knjižnici zakonodavnog postupka, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

¹⁶ Zakon br. 283/1993 Coll., o Uredu glavnog državnog odvjetnika.

je propisano koje ih tijelo imenuje, no nisu uređeni ni postupak odabira ni zahtjevi koje kandidat za taj položaj treba zadovoljavati. U reformi koju je predložio ministar pravosuđa predviđa se da se visokorangirani državni odvjetnici, uključujući glavnog državnog odvjetnika, mogu razriješiti dužnosti samo odlukom donesenom u disciplinskom postupku. Ujedno se propisuje da viši državni odvjetnici mogu biti imenovani na mandat od sedam godina te se utvrđuju zahtjevi za državno odvjetništvo i postupak odabira državnog odvjetnika. Kandidate bi trebalo izabrati povjerenstvo od pet članova, od kojih bi troje trebalo imenovati Ministarstvo pravosuđa (jedan od njih mora biti sudac), jednog glavni državni odvjetnik, a jednog viši državni odvjetnik, koji je odgovoran za podnošenje prijedloga za imenovanje viših državnih odvjetnika. Izmjenom se predviđa i istek mandata sadašnjega glavnog državnog odvjetnika 2023., a dvaju visokih državnih odvjetnika 2024. U postupku savjetovanja nekoliko dionika¹⁷ izrazilo je zabrinutost da bi neke od predloženih izmjena zadržale visok stupanj uključenosti izvršne vlasti u odabir glavnog državnog odvjetnika i drugih glavnih državnih odvjetnika, posebno imenovanjem članova povjerenstva koje je zaduženo za odabir kandidata za državno odvjetništvo. Nadalje, dionici su kritizirali to što bi, iako se izmjenom utvrđuje sedmogodišnji mandat za više državne odvjetnike, mandat sadašnjega glavnog državnog odvjetnika i dvaju visokih državnih odvjetnika istekao već 2023. odnosno 2024. s obzirom na to da već obnašaju tu dužnost dulje nego što je reformom predviđeno¹⁸. Prijedlog reforme još uvijek čeka odobrenje Vlade, a zakonodavni postupak u Parlamentu tek treba započeti.

Kvaliteta

Vlada je predložila izmjenu Zakona o sudskim pristojbama, koju sada razmatra Parlament¹⁹. Prijedlog izmjena Zakona o sudskim pristojbama, predstavljen u veljači 2020., predstavlja sveobuhvatno povišenje nekih sudskih pristojbi kako bi se one uskladile s povišenim životnim standardom od zadnje izmjene 2011²⁰. U tom se prijedlogu istodobno predviđa povišenje iznosa određenih sudskih pristojbi s ciljem poticanja razboritijeg parničenja²¹ i uporabe alternativnog rješavanja sporova, kao što je sporazumno rješavanje sporova medijacijom²². Sudske pristojbe trenutačno su relativno niske u građanskim i potrošačkim predmetima, no relativno visoke u trgovačkim predmetima.²³ U postupku savjetovanja i tijekom javne rasprave nekoliko je dionika²⁴ izrazilo zabrinutost u pogledu

¹⁷ Uključujući glavnog državnog odvjetnika, Savez državnih odvjetnika i Vladino vijeće za koordinaciju borbe protiv korupcije.

¹⁸ Vidjeti prethodnu bilješku. Glavni državni odvjetnik izjavio je u objavi za medije da je, s obzirom na predviđeni istek mandata, pravi cilj zakona zamijeniti njega i dva visoka državna odvjetnika.

¹⁹ Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona br. 549/1991 Coll., o sudskim pristojbama.

²⁰ Posebno, primjerice, pristojbe za prijedlog za pokretanje građanskog postupka o novčanoj tražbini do 20 000 CZK (otprilike 750 EUR) udvostručile bi se s 1 000 CZK (otprilike 37 EUR) na 2 000 CZK (otprilike 75 EUR), pristojbe za prijedlog za izdavanje elektroničkog platnog naloga čiji je predmet isplata iznosa od najviše 10 000 CZK (otprilike 375 EUR) bile bi pridružene razredu do 20 000 CZK (otprilike 750 EUR), a pristojba bi se povisila s 400 CZK (otprilike 15 EUR) na 1 500 CZK (otprilike 56 EUR), dok bi se pristojba za prijedlog za pokretanje upravnog postupka protiv odluke upravnog tijela povisila s 3 000 CZK (otprilike 113 EUR) na 6 000 CZK (otprilike 225 EUR).

²¹ Broj novonastalih građanskih i trgovačkih parničnih predmeta bio je dosljedno tek malo iznad prosjeka EU-a u razdoblju od 2012. do 2018. Slika 3., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020.

²² U takvom bi slučaju sudske pristojbe bile vraćene ili snižene.

²³ Slike 24. i 25., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020. Na temelju konkretnog scenarija potrošačkog odnosno trgovačkog predmeta.

²⁴ Primjerice, Vrhovni upravni sud, Vladin povjerenik za ljudska prava, Ministarstvo rada i socijalne skrbi ili pučki pravobranitelj.

učinka reforme na pristup pravdi, posebno za najranjivije stanovništvo²⁵. Za rješavanje tih spornih pitanja u nacrtu izmjena zakona predlaže se da se izuzeće od sudskih pristojbi više ne smatra iznimnim. Stranka u sudskom postupku koja može dokazati da je njezina financijska situacija teška mogla bi biti oslobođena od sudskih pristojbi.

Odvjetnička komora uvodi sustav proširene pravne pomoći. Komora uvodi sustav proširene pravne pomoći koji je predstavljen 2018.²⁶, a u kojem pravne savjete pruža odvjetnik za vrlo nisku nagradu ili besplatno²⁷. Taj program sufinancira država.

Digitalizacija pravosudnog sustava mogla bi se unaprijediti. Iako je moguće podnijeti zahtjev digitalnim putem²⁸, još uvijek nije moguće pristupiti sudskim spisima putem interneta, a presude su samo djelomično dostupne na internetu²⁹. Tijekom pandemije bolesti COVID-19 postala je očita potreba za uvođenjem digitalnih sudskih spisa. Iako je Ministarstvo pravosuđa već pokrenulo postupak uvođenja e-spisa, taj je projekt još uvijek u ranoj fazi³⁰. E-spis se za sada može upotrebljavati isključivo u postupcima povezanim s platnim nalogima³¹.

Reforma postupaka u slučaju nesolventnosti donesena je 2019. Izmjenom je prošireno u kojim predmetima sud može osloboditi dužnika od dugovanja. Izmjenu je potaknuo velik broj ljudi koji su se našli u takozvanoj „dužničkoj zamci” kao i negativni učinci takve situacije i na društvo i na pojedince³². Prema posljednjim statističkim podacima (veljača 2020.) gotovo 800 000 ljudi, odnosno oko 8 % stanovništva, ovršenici su u ovršnim postupcima koje provode sudski izvršitelji³³, a u mnogim je predmetima iznos ovrha nerazmjerno viši od izvornog potraživanja. Prema informacijama iz 2019., 90 % dužnika uopće nije moglo podmiriti svoje dugovanje i neki od njih suočavaju se s egzistencijalnim problemima³⁴. Takve situacije mogu negativno utjecati na različita temeljna prava³⁵. Cilj reforme jest dati većem broju dužnika priliku da budu oslobođeni od dugovanja kroz postupak u slučaju nesolventnosti. Tek treba vidjeti hoće li ta izmjena ispuniti svoju svrhu.

²⁵ Europski sud za ljudska prava (ESLJP) zaključio je da bi sudske pristojbe u određenim okolnostima otežale pristup pravosuđu. Vidjeti ESLJP, *Kreuz protiv Poljske*, točke od 60. do 67.; ESLJP *Podbielski i PPU Polpure protiv Poljske*, točke od 65. do 66.; ESLJP *Weissman i dr. protiv Rumunjske*, točka 42.; ESLJP *Georgel i Georgeta Stoicescu protiv Rumunjske*, točke od 69. do 70.; ESLJP *Stankov protiv Bugarske*, točka 59. Vidjeti i presude Suda Europske unije, C-279/09, DEB, točku 61., i C-61/14, *Orizzonte Salute*, točke od 46. do 47.

²⁶ U okviru Zakona br. 258/2017 Coll. o izmjeni Zakona o pravnoj struci.

²⁷ Trajanje tog besplatnog pravnog savjetovanja kreće se od 30 do najdulje 120 minuta godišnje. Određena je nagrada od 100 CZK (otprilike 4 EUR) za obradu zahtjeva, no postoje iznimke u kojima je korisnik u potpunosti oslobođen plaćanja nagrade.

²⁸ Slika 27., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020.

²⁹ Slika 28., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020.

³⁰ U tijeku je natječaj za programera.

³¹ Nadalje, od 2019. je u tijeku projekt za modernizaciju i digitalizaciju Ureda glavnog državnog odvjetnika na temelju analize procesa radnih tokova Ureda glavnog državnog odvjetnika, s posebnim naglaskom na mogućnostima digitalizacije postupaka, uz potporu Komisijina Programa potpore strukturnim reformama.

³² Izvješće s objašnjenjima uz Zakon br. 31/2019.

³³ Internetske stranice Komore sudskih izvršitelja Češke Republike, Statistički pregled <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

³⁴ Izvješće s procjenom regulatornog utjecaja uz Zakon br. 31/2019.

³⁵ Odluka češkog Ustavnog suda br. I. US 3271/13.

Učinkovitost

Pravosudni sustav ne suočava se ni sa kakvim posebnim izazovima u pogledu učinkovitosti u građanskim i trgovačkim predmetima, no postupci u upravnim predmetima i dalje su dugotrajni. Procijenjeno trajanje sudskih postupaka u građanskim i trgovačkim predmetima prosječno je ili kraće od prosjeka, a stopa rješavanja upućuje na to da sudovi imaju kapacitet za nove predmete³⁶. U upravnim predmetima Češka postiže prosječne rezultate, a procijenjeno vrijeme do donošenja odluke u prvostupanjskom upravnom postupku 2018. iznosilo je 412 dana³⁷. Stopa rješavanja predmeta među nižima je u kontekstu EU-a³⁸, što upućuje na to da u tom području postoje izazovi. Jedan od razloga za to mogao bi biti relativni manjak osoblja jer samo oko 4 % sudaca rješava upravne slučajeve³⁹. Prema podacima koje je objavilo Ministarstvo pravosuđa⁴⁰ 2019. su postojale značajne regionalne razlike u učinkovitosti sudova⁴¹. Te se razlike smanjuju, ali su i dalje prisutne. Ministarstvo pravosuđa počelo je razmatrati moguću izmjenu Zakona o upravnim sporovima, među ostalim radi ubrzanja postupaka pred upravnim sudovima i poboljšanja njihove učinkovitosti⁴².

II. OKVIR ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

Pravni i institucionalni okvir za borbu protiv korupcije uglavnom je uspostavljen. Nadležnost za borbu protiv korupcije međusobno dijeli nekoliko tijela. Odjel za sprečavanje sukoba interesa i borbu protiv korupcije Ministarstva pravosuđa nadležan je za program borbe protiv korupcije. Vijeće za borbu protiv korupcije, osnovano 2014., djeluje kao savjetodavno tijelo za Vladu. Nacionalna agencija za borbu protiv organiziranoga kriminala, u suradnji s uredima državnih odvjetnika, provodi istrage kaznenih djela povezanih s korupcijom. Ured za financijsku analitiku osnovan je kao neovisan upravni ured 2017. i djeluje kao financijsko-obavještajna jedinica. Vrhovni ured za reviziju pregledava način na koji država upravlja javnim prihodima i rashodima, a njegovi nalazi mogu pridonijeti prepoznavanju rizika od korupcije. Posljednjih je godina pokrenut niz reformi u području transparentnosti i odgovornosti. Još treba donijeti nekoliko važnih zakonodavnih mjera, posebno u pogledu lobiranja i zaštite zviždača, kao i nacrt zakona o produljenju mandata Vrhovnog ureda za reviziju.

Prema posljednjem indeksu percepcije korupcije za 2019. koji je objavio Transparency International, Češka ima 56 od 100 bodova te se nalazi na 13. mjestu u Europskoj uniji i 44. u svijetu⁴³. Prema Posebnom istraživanju Eurobarometra 2020. o korupciji 87 % ispitanika smatra da je korupcija raširena u njihovoj zemlji (prosječno u EU-u: 71 %), a 22 % ljudi osjeća da korupcija na njih osobno utječe u svakodnevnom životu (prosječno u EU-u: 26 %)⁴⁴. Nadalje, 76 % poduzeća smatra da je korupcija raširena (prosječno u EU-u: 63 %), dok

³⁶ Slike od 5. do 7. i slike od 10. do 11., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020.

³⁷ Slika 8., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020.

³⁸ 88 % u 2018., slika 12., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2020.

³⁹ Informacija primljena u kontekstu posjeta Češkoj, potkrijepljena podacima u Češkom pravosudnom sustavu 2019. Godišnje statističko izvješće koje su objavili Ministarstvo pravosuđa i CEPEJ (2020.), Studija o funkcioniranju pravosudnih sustava u državama članicama EU-a.

⁴⁰ Češki pravosudni sustav u 2019.: Godišnje statističko izvješće, Ministarstvo pravosuđa 2020.

⁴¹ Primjerice, prosječno trajanje sudskih postupaka u najsporijim sudovima bilo je gotovo dvostruko dulje u odnosu na trajanje u najbržim sudovima. Češki pravosudni sustav u 2019.: Godišnje statističko izvješće, Ministarstvo pravosuđa 2020., objavljeno 30. lipnja 2020.

⁴² Informacije koje su dostavila češka tijela.

⁴³ Transparency International (2020.), Indeks percepcije korupcije za 2019.

⁴⁴ Posebno izvješće Eurobarometra br. 502 (2020.).

32 % poduzeća smatra korupciju problemom u poslovanju u Češkoj (prosjeak u EU-u: 37 %)45. 29 % ljudi smatra da postoji dovoljan broj uspješnih kaznenih progona koji odvraćaju ljude od koruptivnih praksi (prosjeak u EU-u: 36 %), dok 21% poduzeća smatra da se ljude i poduzeća koji su uhvaćeni u podmićivanju dužnosnika na odgovarajući način kažnjava (prosjeak u EU-u: 31 %).

Češka ima dobro uspostavljen strateški okvir za borbu protiv korupcije. Vlada od 1999. provodi uzastopne strategije za borbu protiv korupcije. Trenutačnom strategijom obuhvaćeno je razdoblje od 2018. do 2022.46 i predviđena je priprema triju jednogodišnjih akcijskih planova, čiju provedbu treba pratiti Vladino vijeće za borbu protiv korupcije. To vijeće djeluje uz potporu Odjela Ministarstva pravosuđa za sprečavanje sukoba interesa i borbu protiv korupcije, koji izrađuje strateške dokumente za borbu protiv korupcije i zaduženo je za program borbe protiv korupcije. U veljači 2020. Vlada je odobrila novi Akcijski plan za borbu protiv korupcije47. On je usredotočen na četiri glavna prioritetna područja: (i) učinkovitu i neovisnu Vlada; (ii) transparentnost i otvoreni pristup informacijama; (iii) učinkovito upravljanje državnom imovinom, te (iv) razvoj civilnog društva. U travnju 2020. Vlada je zaključila da je većina mjera iz akcijskog plana iz 2019. ispunjena48.

Kaznenopravni okvir za borbu protiv korupcije u načelu je uspostavljen, iako preostaju određeni izazovi. U češkom Kaznenom zakonu kriminalizirani su primanje mita, podmićivanje, trgovanje utjecajem te dogovaranje prednosti u dodjeli javnih ugovora, javnih natječaja i javnih dražbi49. Odredbe o zabrani podmićivanja ne obuhvaćaju sve kategorije zaposlenika u javnom sektoru jer su ograničene na „osobe koje odlučuju ili suodlučuju o pitanjima od javnog interesa”50. Podmićivanje stranih dužnosnika nije posebno kriminalizirano u Kaznenom zakonu51. Savjetodavno tijelo Vlade, osnovano 2014., koordinira i ocjenjuje aktivnosti u području borbe protiv korupcije.

Broj osoba koje su bile pod istragom, progonjene i osuđene za kaznena djela korupcije mijenjao se tijekom posljednje tri godine. Češka tijela kaznenog progona 2017. su otvorila 115 policijskih istraga korupcijskih kaznenih djela u usporedbi s 319 u 2018. i 152 u 2019. 148 osoba progonjeno je ili osumnjičeno52 za korupcijska kaznena djela u 2017. u usporedbi s 268 u 2018. i 190 u 201953. Posljednjih je godina u Češkoj istraženo nekoliko korupcijskih predmeta na visokoj razini, a navodni počinitelji optuženi su i u većini slučajeva osuđeni na sudu. Unatoč tome, 62 % čeških ispitanika u anketi Eurobarometra o korupciji iz 2020.54 smatra da nema dovoljno uspješnih progona koji bi odvratili ljude od koruptivnih praksi (prosjeak u EU-u: 34 %), a 64 % smatra da se ne pokreće dovoljno predmeta zbog korupcije na visokoj razini (prosjeak EU-a: 66 %). Nadalje, 54 % poduzeća koja su odgovorila na anketu Eurobarometra iz 2019. o stavovima poduzeća prema korupciji u EU-u55 smatra da nije

45 Posebno izvješće Eurobarometra br. 482 (2019.).

46 Vladin koncept za borbu protiv korupcije za razdoblje od 2018. do 2022.

47 Akcijski plan za borbu protiv korupcije 2020.

48 Procjena provedbe mjera utvrđenih u Akcijskom planu za borbu protiv korupcije 2019.

49 Poglavlje X., potpoglavlje 3., posebni odjeljak „Korupcija” Zakona br. 40/2009 Coll, Kazneni zakon.

50 Treći evaluacijski krug GRECO-a – Drugo izvješće o sukladnosti za Češku Republiku.

51 Provedba Konvencije OECD-a o borbi protiv podmićivanja: U posljednjem Izvješću o daljnjim mjerama iz 4. faze za Češku Republiku o provedbi Konvencije OECD-a o borbi protiv podmićivanja navodi se da postoji nekoliko preporuka koje su provedene tek djelomično ili uopće nisu provedene.

52 Članak 160. i članak 179.b stavak 3. Zakona o kaznenom postupku.

53 Informacije prikupljene pri posjetu Češkoj, 3. – 5. lipnja 2020.

54 Posebno izvješće Eurobarometra br. 502 (2020.) o korupciji.

55 Flash Eurobarometar 482. (2019.), Stavovi poduzeća prema korupciji u EU-u.

vjerojatno da će korumpiranim osobama sud izreći visoku novčanu kaznu ili kaznu zatvora (prosjeak u EU-u: 39 %).

Na nacionalnoj i na europskoj razini u tijeku su istrage i revizije potencijalnih sukoba interesa i upotrebe sredstava EU-a. Upravljanje sredstvima EU-a u Češkoj posljednjih se godina navodi kao potencijalan problem.⁵⁶ Nakon istrage koju je od 2016. do 2017. proveo Europski ured za borbu protiv prijevvara (OLAF), koji je utvrdio ozbiljne nepravilnosti u vezi s upotrebom sredstava EU-a, trenutačno je u tijeku kaznena istraga u predmetu visokog profila na nacionalnoj razini, a Komisija je pokrenula daljnje revizije kako bi razmotrila pitanja mogućeg sukoba interesa u vezi s trošenjem sredstava EU-a.

Zakon o sukobu interesa sadržava pravila o sukobu interesa i objavi imovine⁵⁷. On se primjenjuje na članove Vlade, zastupnike u Parlamentu, regionalne guvernera i zamjenike, više javne dužnosnike, gradonačelnike i članove mjesnih odbora, kao i na članove zakonskih, upravnih, nadzornih ili kontrolnih tijela. Zakonom se uspostavlja središnji registar obavijesti, kojim upravlja Ministarstvo pravosuđa. Osobe obuhvaćene tim zakonom moraju podnijeti svoje izjave o osobnim interesima, imovini, aktivnostima, dohotku, darovima i dugovanjima. GRECO ističe da bi mogle biti potrebne djelotvornije kazne u pogledu zahtjeva za te izjave⁵⁸. Jednako tako ističe da bi Češka trebala razmotriti proširenje opsega izjava da bi se obuhvatile informacije o bračnim drugovima i uzdržavanim članovima obitelji zastupnika u Parlamentu⁵⁹. Zakonom se za parlamentarne zastupnike ne uređuje primanje darova i drugih pogodnosti.⁶⁰ U posljednjem izvješću u okviru europskog semestra istaknut je nedostatak jasnih pravila za parlamentarne zastupnike o, primjerice, primanju poklona i drugih pogodnosti, o izjavi o aktivnostima i nesukladnostima te o interakciji s lobistima.⁶¹

Provodi se niz inicijativa za jačanje pravila za borbu protiv korupcije i integritet kad je riječ o državnoj upravi. Uspostavljen je okvir internog programa za borbu protiv korupcije⁶², u kojim su utvrđeni redovita procjena rizika od korupcije i interno upravljanje rizikom unutar ministarstava, drugih središnjih tijela te podređenih tijela i agencija. Svako tijelo obvezno je uspostaviti okvir koji uključuje etički kodeks, osposobljavanje o integritetu, interne postupke za zviždače i postupke u slučaju sumnje na korupciju. Provedba tog okvira procjenjuje se barem svake dvije godine. Uspostavljen je etički kodeks za državne službenike, koji je obvezujući za sve zaposlenike središnje uprave. Međutim, 80 % ispitanika u anketi Eurobarometra iz 2020. o korupciji⁶³ smatra da postoji korupcija u lokalnim ili regionalnim javnim institucijama (prosjeak u EU-u: 68 %).

U tijeku je rasprava o prijedlogu zakona kojim se proširuju ovlasti Vrhovnog ureda za reviziju. Proširenje mandata Vrhovnog ureda za reviziju navedeno je kao jedan od prioriteta nove Vladine Programske izjave⁶⁴. Cilj je tog prijedloga zakona⁶⁵ proširiti mandat Ureda na

⁵⁶ U lipnju 2020. Europski parlament donio je Rezoluciju (2019/2987(RSP)) o situaciji u Češkoj Republici i izrazio zabrinutost u vezi s pitanjem sukoba interesa te upotrebom i distribucijom javnih sredstava i sredstava EU-a.

⁵⁷ Zakon br. 159/2006 Col.

⁵⁸ Nepodnošenje izjave ili nenavođenje sve imovine u izjavi može dovesti do novčane kazne u iznosu od 1 000 CZK (40 EUR) do 50 000 CZK (1850 EUR).

⁵⁹ Četvrti evaluacijski krug GRECO-a – Privremeno izvješće o sukladnosti za Češku Republiku.

⁶⁰ Četvrti evaluacijski krug GRECO-a – Privremeno izvješće o sukladnosti za Češku Republiku.

⁶¹ Europska komisija, Izvješće za Češku 2020., SWD(2020) 502 final, str. 43.

⁶² Uspostavljen odlukom Vlade od 2. listopada 2013., br. 752.

⁶³ Posebno izvješće Eurobarometra br. 502 (2020.).

⁶⁴ Vladina Programska izjava.

reviziju zakonitosti i izvršenja javne potrošnje na lokalnoj i regionalnoj razini. Zakonom bi se obuhvatila i poduzeća u državnom vlasništvu i poduzeća u kojima je država i/ili općina većinski vlasnik⁶⁶. Očekuje se da će te mjere imati pozitivan učinak na odgovornost i transparentnost javne potrošnje.

Predloženi su propisi o lobiranju. Prijedlog zakona o lobiranju⁶⁷ još je u postupku donošenja. Njime će se uspostaviti javno dostupan registar lobista i lobiranih osoba. Lobisti i javni dužnosnici morat će podnositi tromjesečna izvješća s informacijama o svojim međusobnim kontaktima. Nadalje, prijedlogom zakona uspostavlja se i „lobistički otisak“, koji će biti obavezan dodatak svim prijedlozima zakona. On će sadržavati informacije o lobistima, lobiranim osobama i specifičnim načinima na koje je predmetno zakonodavstvo lobirano. Time se nastoji povećati transparentnost u zakonodavnom postupku. Prijedlog zakona sadržava i pravila o podnošenju izjava o darovima.

Nizom mjera osigurava se zaštita zviždača i potiče prijavljivanje korupcije. U Vladinoj Uredbi br. 145/2015 Coll. utvrđen je okvir za interno prijavljivanje državnih službenika, koji su trenutačno jedina skupina zaposlenika obuhvaćena pravilima za zaštitu zviždača. Uspostavljeni su i mehanizmi kojima policajci i državni službenici mogu podnijeti obavijest o sumnji na korupciju. Ministarstvo pravosuđa trenutačno radi na nacrtu zakona o zaštiti zviždača radi provedbe Direktive (EU) 2019/1937 o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije⁶⁸. Prema podacima iz ankete Eurobarometra iz 2020. o korupciji⁶⁹ 55 % čeških ispitanika ne bi znalo gdje prijaviti slučaj korupcije ako ga iskuse ili mu posvjedoče (prosjeck u EU-u: 54 %).

Registar ugovora pokrenut je u srpnju 2016.⁷⁰ i u njemu su na internetu objavljeni ugovori u vrijednosti iznad 50 000 CZK (otprilike 2 000 EUR). Taj registar uključuje ugovore čija je stranka jedno od odabranih javnopravnih tijela, primjerice država, lokalna/regionalna tijela, državna poduzeća, državni fondovi, javna sveučilišta ili pravne osobe čiji je država ili lokalno/regionalno (samostalno ili zajedno s drugim lokalnim/regionalnim tijelima) većinski vlasnik preko drugog pravnog subjekta. Određene vrste ugovora izuzete su iz obveze objave u registru⁷¹. Registar se može smatrati primjerom dobre prakse s pozitivnim preventivnim učinkom kada je riječ o korupciji.

⁶⁵ Prijedlog zakona na trećem je čitanju u Zastupničkom domu, a čeka se donošenje povezanog ustavnog amandmana u Senatu.

⁶⁶ Izmjena Zakona o Vrhovnom uredu za reviziju, (2018.).

⁶⁷ Prijedlog zakona o lobiranju sastoji se od dva zasebna, no međusobno povezana prijedloga: prijedloga zakona o lobiranju (Parlamentarni bilten br. 565) i prijedloga o izmjeni nekih zakona u vezi s odobrenjem zakona o lobiranju (Parlamentarni bilten br. 566).

⁶⁸ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije, SL L 305, 26.11.2019., str. 17.–56.

⁶⁹ Posebno izvješće Eurobarometra br. 502 (2020.).

⁷⁰ Odredba prema kojoj ugovor proizvodi pravne učinke samo ako je objavljen u registru ugovora stupila je na snagu 1. srpnja 2017.

⁷¹ Internetske stranice Ministarstva unutarnjih poslova o registru ugovora, <https://www.mvcr.cz/clanek/registru-smluv.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

Zakon o imenovanjima u poduzećima u državnom vlasništvu donesen je u Parlamentu u prosincu 2019. i stupio je na snagu u siječnju 2020⁷². Njime se utvrđuju nova pravila za odabir članova zakonskih i upravljačkih tijela u poduzećima u državnom vlasništvu, kao i u poduzećima u djelomičnom državnom vlasništvu. Cilj tog zakona jest spriječiti imenovanja na političkoj osnovi i dodatno povećati transparentnost postupka odabira jer će kandidati trebati proći postupak odabira kojim upravlja Vladino povjerenstvo.

Vlada je 2019. provela analizu rizika od korupcije u sektoru zdravstva. U analizi je taj sektor identificiran kao jedan od sektora visokog rizika s obzirom na korupciju. Naglašeno je da rizik od korupcije postoji u svim dijelovima sektora zdravstva, od korupcije koju stvaraju pacijenti i pružatelji usluga zdravstvene skrbi do korupcije na središnjoj Vladinoj razini⁷³. Na temelju te analize Ministarstvo zdravstva želi uvesti specifične mjere ublažavanja i očekuje se da će predstaviti zakonodavni prijedlog za optimizaciju funkcioniranja javnih osiguravateljskih društava.

III. MEDIJSKI PLURALIZAM

U Povelji o temeljnim pravima i osnovnim slobodama, koja je ugrađena u češki ustavnopravni poredak, jamče se sloboda izražavanja i pravo na informacije te se izričito zabranjuje cenzura.⁷⁴ U Zakonu o radiotelevizijskom emitiranju jasno se definiraju nadležnosti češkog regulatora medija,⁷⁵ dok se Zakonom o slobodnom pristupu informacijama⁷⁶ jamči pristup informacijama koje čuvaju javna tijela.

Vlada razmatra reformu za daljnje jačanje neovisnosti regulatora medija. U Zakonu o radiotelevizijskom emitiranju uloga regulatora medija u Češkoj pripisuje se Vijeću za radiotelevizijsko emitiranje (Vijeće),⁷⁷ koje je ovlašteno nadzirati radiotelevizijsko emitiranje, kao i audiovizualne medijske usluge na zahtjev. Ostali mediji (tiskani, internetski) podliježu općem režimu koji proizlazi iz kaznenog prava, pravila o oglašavanju, okvira za zaštitu potrošača i inicijativama za samoregulaciju⁷⁸. Zakonom se Vijeće uspostavlja kao „neovisno upravno tijelo” koje se sastoji od 13 članova te se utvrđuju njegove dužnosti i obveze. Nadalje, utvrđuju se kriteriji prihvatljivosti, kriteriji za isključenje te postupci imenovanja za članove i predsjednika Vijeća. Odluke Vijeća podliježu sudskom preispitivanju. U slučaju da Vijeće opetovano i ozbiljno krši obveze utvrđene u Zakonu ili ako njegovo obvezno godišnje izvješće u više navrata ne bude odobreno zbog ozbiljnih nedostataka, Zastupnički dom može predložiti premijeru da smijeni cijelo Vijeće. Tijela su najavila da je predstavljen prijedlog za ograničenje tih ovlasti Zastupničkog doma tako da u takvim slučajevima mogu biti smijenjeni samo pojedinačni članovi. Cilj je te reforme ojačati neovisnost Vijeća u cjelini u skladu s ciljevima revidirane Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama⁷⁹.

⁷² Zakon o odabiru osoba za upravljačka i nadzorna tijela pravnih osoba u državnom vlasništvu (Zakon o imenovanju).

⁷³ Vladin Portal za borbu protiv korupcije, www.korupce.cz.

⁷⁴ Između 2019. i 2020. Češka je u Indeksu slobode medija u svijetu Reportera bez granica ostala na stabilnom 40. mjestu u svijetu. Reporteri bez granica, Češka Republika.

⁷⁵ Zakon br. 231/2001 Coll, kako je izmijenjen.

⁷⁶ Zakon br. 106/1999 Col.

⁷⁷ Zakon br. 231/2001 Coll, kako je izmijenjen.

⁷⁸ Među njima i češkom Vijeću za norme u oglašavanju.

⁷⁹ Direktiva (EU) 2018/1808 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u

Nadležnosti Vijeća dobro su definirane u zakonu i djelotvorno se primjenjuju u praksi. Kao što je navedeno u Izvješću o praćenju medijskog pluralizma za 2020.⁸⁰ (MPM 2020.), funkcioniranje regulatora medija upućuje na ukupno nizak rizik, iako se čini da su odluke u vezi s medijskom pokrivenošću određenih politički vrlo osjetljivih pitanja sve više polarizirane⁸¹.

Češka nema specifičnih pravila kojima se uređuje transparentnost vlasništva nad medijima. Još je jedan cilj prethodno navedenog Zakona o radiotelevizijskom emitiranju kontrola spajanja među radiotelevizijskim kućama, a njime se ograničavaju nakupljanja licencija ili osobne veze među različitim radiotelevizijskim kućama. Zakonom o sprečavanju sukoba interesa⁸² zabranjuje se svim državnim dužnosnicima da se bave radiotelevizijskim emitiranjem ili izdavanjem tiskanih medija ili nadzorom nad takvim radiotelevizijskim kućama ili izdavačima. U skladu s tim zakonom zahtijeva se da se određene činjenice uključe u odgovarajuće javne registre u skladu s općim pravilima o upisu trgovačkih društava. Međutim, medijske kuće nisu obvezne otkriti svoje vlasničke strukture, njihove izmjene ili informacije povezane s krajnjim stvarnim vlasnikom društva⁸³. U tom kontekstu treba napomenuti da MPM 2020. upućuje na visok rizik u pogledu transparentnosti vlasništva nad medijima, posebno s obzirom na opće visoke razine rizika povezanog s prijetnjama pluralizmu tržišta ili općenitije u pogledu komercijalnog i vlasničkog utjecaja na urednički sadržaj i koncentraciju vijesti u medijima⁸⁴. Unatoč donošenju izmjena Zakona o sprečavanju sukoba interesa 2017., kojima je političarima izričito zabranjeno imati udio u medijima, rizik za političku neovisnost medija ostaje visok s obzirom na to da bi se politički utjecaj još uvijek mogao koristiti putem neformalnih mreža i saveza moći između vlasnika i političkih aktera.⁸⁵ Civilno društvo i novinarska udruženja s kojima se Komisija savjetovala za potrebe ovog izvješća potvrdili su da te dinamike predstavljaju najznačajniji rizik za medijski pluralizam u Češkoj⁸⁶.

U Češkoj nema specifičnih pravila o dodjeli državnih sredstava za oglašavanje osim općih zahtjeva u pogledu oglašavanja utvrđenih u Zakonu o javnoj nabavi⁸⁷, točnije zahtjeva da se svaki državni ugovor o oglašavanju vrijednosti iznad 50 000 CZK (otprilike 2 000 EUR) objavi i učini dostupnim u javnom registru. U izvješću MPM 2020. upućuje se i na određene rizike koji proizlaze iz nedostatka pravila kojima bi se osigurala transparentnost političkog oglašavanja na internetu⁸⁸.

državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) u pogledu promjenjivog stanja na tržištu.

⁸⁰ Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2020.

⁸¹ Češka tijela pripremila su prijedlog zakona kojim se prenosi revidirana Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama, a čije je donošenje predviđeno za kraj 2020. ili početak 2021.

⁸² Zakon br. 159/2006 Coll, kako je izmijenjen.

⁸³ U revidiranoj Direktivi o audiovizualnim medijskim uslugama države članice potiču se da donesu zakonodavne mjere kojima se predviđa da pružatelji medijskih usluga pod njihovom nadležnošću učine dostupnima informacije o svojoj vlasničkoj strukturi, uključujući informacije o stvarnim vlasnicima. Direktiva (EU) 2018/1808 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama, DAMU) u pogledu promjenjivog stanja na tržištu.

⁸⁴ Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2020.

⁸⁵ Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2020.

⁸⁶ Informacije primljene u kontekstu posjeta državi i postupka savjetovanja radi pripreme izvješća, primjerice doprinos organizacije Transparency International u Češkoj Republici za Izvješće o vladavini prava za 2020.

⁸⁷ Zakon br. 134/2016 Col.

⁸⁸ Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2020.

Pristup informacijama zajamčen je zakonom, no u praksi mogu postojati prepreke. Zakonom o slobodnom pristupu informacijama⁸⁹ jamči se pristup informacijama koje čuvaju javna tijela. Nacrtom izmjena, koji je trenutačno u pripremi⁹⁰, uveo bi se mehanizam – u skladu s češkom sudskom praksom – za sprečavanje „javno opstruktivnih zahtjeva za informacije”. Izmjenama bi se javnom tijelu omogućilo da zahtijeva predujam za pokrivanje troškova povezanih s opsežnim dohvaćanjem informacija. To bi mogla biti prepreka pristupu detaljnim informacijama koje čuvaju javna tijela. Nadalje, tijekom posjeta Češkoj prikupljeni su zabrinjavajući navodi da javna tijela odbijaju omogućiti pristup informacijama i da osporavaju zahtjeve na sudu⁹¹.

Iako se smatra da su novinari sigurni od svake vrste fizičke povrede, u političkom diskursu katkad su izloženi verbalnim uvredama i prijetnjama. Platforma Vijeća Europe za zaštitu novinarstva i sigurnost novinara⁹² 2019. i 2020. nije zabilježila nijedno upozorenje u Češkoj. I u izvješću MPM 2020. smatra se da je područje novinarske struke, novinarskih normi i zaštite novinara izloženo niskom riziku. Međutim, napominje se da su „verbalne uvrede, klevete i prijetnje upućene novinarima postale uobičajen dio političkog diskursa i populističkih i desno orijentiranih stranaka”⁹³ te pojedinačnih političara⁹⁴. Važno je napomenuti i da je zatvorska kazna – do najviše godinu dana i kao podredna kazna – jedna od kazni predviđenih za klevetu.⁹⁵

IV. OSTALA INSTITUCIJSKA PITANJA POVEZANA SA SUSTAVOM PROVJERA I RAVNOTEŽE

Češka ima dvodomni parlamentarni sustav vlasti⁹⁶ s izravno izabranim predsjednikom. Zakonodavne prijedloge može podnijeti zastupnik u Zastupničkom domu, skupina članova Zastupničkog doma, Senat, Vlada ili predstavnička tijela viših samoupravnih regija⁹⁷. Ustavni sud može provesti naknadnu ocjenu ustavnosti. Uz pravosudni sustav, Ured pučkog pravobranitelja i civilno društvo imaju ulogu u sustavu provjera i ravnoteže.

Provedba procjene utjecaja i savjetovanje s dionicima ustaljene su prakse u donošenju zakonodavstva. Zakonodavni prijedlog može poteći od Zastupničkog doma (zamjenika ili skupine zamjenika), Senata (samo u cjelini), Vlade i regionalnih vijeća. Prijedlog uključuje i obrazloženje u kojem treba procijeniti trenutačnu zakonodavnu situaciju, objasniti potrebu za novim propisima, opisati očekivani gospodarski i financijski utjecaj te pojasniti sukladnost prijedloga s ustavnopravnim poretkom, međunarodnim ugovorima i obvezama koje proizlaze iz članstva u Europskoj uniji. Procjene utjecaja obvezne su za svaki zakonodavni prijedlog Vlade, kao i za sve propise uslijed kojih se očekuju znatni troškovi za poduzeća, uprave i građane. Zakonodavstvo koje predlože zastupnici u Parlamentu te lokalna i regionalna tijela

⁸⁹ Zakon br. 106/1999 Col.

⁹⁰ Izmjena je u Zastupničkom domu Parlamenta Češke Republike, Zastupnički dom, bilten br. 633, i čeka raspravu pri prvom čitanju.

⁹¹ Informacije primljene u kontekstu posjeta Češkoj i istaknute u Izvješću o praćenju medijskog pluralizma za 2020.

⁹² Vijeće Europe. Platforma za promicanje zaštite novinarstva i sigurnosti novinara.

⁹³ Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2020.

⁹⁴ Uključujući izjave predsjednika Republike. U tom kontekstu treba podsjetiti na Preporuku Vijeća Europe 2016/4, u kojoj se navodi da „države članice trebaju uspostaviti sveobuhvatni zakonodavni okvir kojim se novinarima i drugim medijskim akterima omogućuje da pridonose javnoj raspravi djelotvorno i bez straha”.

⁹⁵ Centar za medijski pluralizam i slobodu medija (2019.), Dekriminalizacija klevete.

⁹⁶ Sastoji se od donjeg doma, odnosno Zastupničkog doma (*Poslanecká sněmovna*), i gornjeg doma, odnosno Senata (*Senát Parlamentu České republiky*).

⁹⁷ Članak 41. Ustava.

ne podliježu regulatornim procjenama utjecaja. Vlada, koja priprema veliku većinu primarnog zakonodavstva, uspostavila je niz savjetodavnih i radnih tijela koja predstavljaju stručnjake, dionike ili druge zainteresirane skupine⁹⁸. Unatoč tom sveobuhvatnom okviru, dionici iz civilnog društva s kojima je provedeno savjetovanje izrazili su zabrinutost zbog navodno nepostojeće obveze savjetovanja i nedostatka djelotvornog nastavnog postupanja nakon provedenog savjetovanja⁹⁹. Savjetovanje se provodi s Ustavnim sudom, Vrhovnim sudom, Vrhovnim upravnim sudom i Uredom glavnog državnog odvjetnika u slučajevima kada je nacrt prijedloga povezan s njihovim područjima nadležnosti.

Trenutačno se radi na daljnjem povećanju transparentnosti zakonodavnog procesa. Pristup Vladinim i parlamentarnim dokumentima već je moguć kroz čitav raspon internetskih alata¹⁰⁰. Nadalje, u tijeku je projekt za uspostavu portala „eZbirka” i „eZakonodavstvo”¹⁰¹, koji bi omogućili lakšu kontrolu zakonodavnog postupka i sudjelovanje u njemu. Kraj projekta očekuje se krajem 2020.

Mjere za odgovor na pandemiju bolesti COVID-19 podliježu sudskom preispitivanju. Vlada je proglasila izvanredno stanje 12. ožujka 2020. Izvanredno stanje trajalo je do 17. svibnja, nakon čega se Zastupnički dom dvaput suglasio da će ga produljiti¹⁰². Odluka Vlade o proglašenju izvanrednog stanja zbog izbijanja pandemije bolesti COVID-19 te nekoliko Vladinih mjera i izvanrednih mjera koje je poduzelo Ministarstvo zdravstva bilo je podložno sudskom preispitivanju od strane Općinskog suda u Pragu, Vrhovnog upravnog suda i Ustavnog suda¹⁰³. Ustavnost Vladinog proglašenja izvanrednog stanja potvrđena je zajedno s, u većini slučajeva, osporenim izvanrednim mjerama. Općinski sud u Pragu poništio je četiri mjere¹⁰⁴, što je Vladu potaklo da naknadno prilagodi zakonodavstvo.

Pučki pravobranitelj (ombudsman) brani prava pojedinaca s obzirom na javna tijela i promiče norme dobrog upravljanja. Češka nema nacionalnu instituciju za ljudska prava¹⁰⁵. Postoji pučki pravobranitelj, koji je neovisan u formalnom i materijalnom smislu te koji je uspostavljen zasebno od trodiobe vlasti. Ured pučkog pravobranitelja uspostavljen je na temelju zakona i nije ugrađen u Ustav. Glavni zadatak pučkog pravobranitelja jest pomoći osobama u slučaju kada ponašanje javnih tijela nije zakonito ili je protivno načelima demokratske države i dobrog upravljanja provođenjem istraga te predlaganjem mjera za ispravljanje stanja. Pučki pravobranitelj nema ovlasti za donošenje odluka, a ishodi njegovih

⁹⁸ Internetske stranice Vlade, <https://www.vlada.cz/en/pracovni-a-poradni-organy-vlady/>.

⁹⁹ Primjerice doprinos češkog Helsinškog odbora za Izvješće o vladavini prava za 2020.

¹⁰⁰ Ti alati uključuju ODok, <https://www.odok.cz/>, koji omogućuje razmjenu dokumenata među središnjim državnim upravnim tijelima, elektroničku knjižnicu zakonodavnog postupka (eKLEP, <https://apps.odok.cz/>), koja obuhvaća sve pripremljene zakonodavne akte, čak i neke povezane dokumente kao što su komentari i izvješća o procjeni regulatornog utjecaja, internetske stranice Zastupničkog doma i Senata putem kojih su dostupni sva dokumentacija povezana sa zakonodavnim procesima, internetski prijenosi sastanaka sjednica obaju domova, kao i stenografski zapisi sjednica Zastupničkog doma i Senata te zapisnika sa sastanaka odbora.

¹⁰¹ Više informacija o projektu mogu se pronaći na poveznici <https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>. Projekt je sufinanciran iz sredstava EU-a.

¹⁰² Vlada može proglasiti izvanredno stanje u trajanju od najviše 30 dana, a produljiti ga može isključivo uz odobrenje Zastupničkog doma. Ustavni zakon br. 110/1998, članci 5. i 6.

¹⁰³ Primjerice odluke Općinskog suda u Pragu br. 14 A 41/2020 od 23. travnja 2020. i br. 10 A 35/2020 – 261 od 7. svibnja 2020., odluke Vrhovnog upravnog suda od 4. lipnja 2020., br. 6 As 88/2020 – 44, od 21. svibnja 2020., br. 5 As 138/2020 – 80, 8. svibnja 2020., br. Nao 48/2020 – 149 te odluka Ustavnog suda od 22. travnja 2020., br. Pl. ÚS 8/20.

¹⁰⁴ Općinski sud u Pragu (2020.), presuda br. 14 A 41/2020, 23. travnja 2020.

¹⁰⁵ U okviru UN-ova univerzalnog periodičnog pregleda (UPP) Češkoj se više puta dane preporuke za uspostavu nacionalne institucije za ljudska prava te ih Češka podržava.

istraga nisu pravno obvezujući¹⁰⁶. Nadalje, pučki pravobranitelj dobio je mandat Tijela za jednakost, Nacionalnog mehanizma za praćenje na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, Nacionalnog preventivnog mehanizma na temelju Odbora Ujedinjenih naroda za sprečavanje mučenja i kao tijelo za praćenje prisilnih vraćanja¹⁰⁷.

Postoji praksa organiziranja rasprava o pravosudnom sustavu u Senatu. Senat organizira konferencije i rasprave o temama povezanim s pravosudnim sustavom, koje senatorima pružaju mogućnost da raspravljaju o temama povezanim s pravosudnim sustavom i političkim rješenjima. Posljednja konferencija održana je u studenome 2019., kada je Ustavni i pravni odbor, u suradnji s Vrhovnim sudom, organizirao međunarodnu konferenciju „Učinkovitost i kvaliteta češke sudbene vlasti: Ocjena i perspektive”.

Iako postoji vitalno i raznoliko civilno društvo, raste pritisak na određene vrste nevladinih organizacija. Prostor za civilno društvo smatra se otvorenim¹⁰⁸, a civilno društvo aktivno sudjeluje u podršci demokraciji, integritetu javne uprave te neovisnosti pravosuđa i kaznenog progona¹⁰⁹. Unatoč tome, organizacije civilnog društva suočavaju se sa sve većim animozitetom u nekim segmentima društva i nekim političkim strankama, posebno u području migracija i rodnih pitanja¹¹⁰.

¹⁰⁶ Zakon br. 349/1999 Coll., o pučkom pravobranitelju.

¹⁰⁷ Stanje vladavine prava u Europi. Izvješća nacionalnih institucija za ljudska prava, str. 64

¹⁰⁸ Ocjena koju je dao CIVICUS; ocjene na ljestvici od pet kategorija: otvoreno, suženo, zapriječeno, potisnuto i zatvoreno.

¹⁰⁹ CIVICUS, 22. srpnja 2019., Političari i dalje potkopavaju ključne medije u Češkoj Republici. Nastavljaju se masovni prosvjedi. CIVICUS, 15. siječnja 2020., Građani pozivaju na ostavku premijera u protuvladinim prosvjedima; sloboda medija opada.

¹¹⁰ Informacije koje je dostavila Češka za Izvješće o vladavini prava za 2020., str. 33.

Prilog I.: Popis izvora prema abecednom redoslijedu*

*Popis doprinosa primljenih u kontekstu savjetovanja za Izvješće o vladavini prava za 2020. može se pronaći na (internetskim stranicama Komisije).

Centar za medijski pluralizam i slobodu medija (2019.), Dekriminalizacija klevete. https://cmpf.eui.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf.

Centar za medijski pluralizam i slobodu medija (2020.), Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2020. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

CEPEJ (2020.), Studija o funkcioniranju pravosudnih sustava u državama članicama EU-a.

CIVICUS (15. siječnja 2020.), Građani pozivaju na ostavku premijera u protuvladinim prosvjedima; sloboda medija opada. <https://monitor.civicus.org/updates/2020/01/15/citizens-call-pms-resignation-anti-government-protests-press-freedom-decline/>.

CIVICUS (22. srpnja 2019.), Političari i dalje potkopavaju ključne medije u Češkoj Republici. Nastavljaju se masovni prosvjedi. <https://monitor.civicus.org/updates/2019/07/22/Politicians-continue-to-undermine-critical-media-in-the-Czech-Republic-Mass-protests-persist/>.

CIVICUS, Monitor tracking civic space: Češka Republika. <https://monitor.civicus.org/country/czech-republic/>.

Češka Odvjetnička komora (2020.), Doprinos češke Odvjetničke komore za savjetovanje s dionicima za Izvješće o vladavini prava za 2020.

Češka Vlada (2013.), Međuresorni interni okvirni program za borbu protiv korupcije, Odluka Vlade br. 752 od 2. listopada 2013.

Češka Vlada (2018.), Izmjena Zakona o Vrhovnom uredu za reviziju.

Češka Vlada (2018.), nacrt zakona o lobiranju. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.

Češka Vlada (2018.), Vladina Programska izjava. <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-165960/>.

Češka Vlada (2019.), Akcijski plan za borbu protiv korupcije 2020.

Češka Vlada (2019.), izmjene Zakona br. 549/1991 Coll., o sudskim pristojbama i povezanim materijalima. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBFWH26LU>.

Češka Vlada (2019.), izmjene Zakona br. 6/2002 Coll., o sudovima i sucima te povezanim materijalima. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBACDB5R>.

Češka Vlada (2019.), izmjene Zakona br. 7/2002 Coll., o postupcima o sucima, državnim odvjetnicima i sudskim izvršiteljima te povezanim materijalima. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBAD2VD2>.

Češka Vlada (2019.), prijedlog reforme Zakona br. 283/1993 Coll., o Uredu državnog odvjetnika i povezanim materijalima. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

Češka Vlada (2019.), RIA izvješće o izmjenama Zakona br. 31/2019. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.

Češka Vlada (2020.), Informacije koje je dostavila Češka za Izvješće o vladavini prava za 2020.

Češka Vlada (2020.), Ocjena provedbe mjera utvrđenih u Akcijskom planu za borbu protiv korupcije za 2019.

Češka Vlada, Vladin koncept za borbu protiv korupcije za razdoblje od 2018. do 2022.

Češki Helsinški odbor (2020.). Doprinos češkog Helsinškog odbora za savjetovanje s dionicima za Izvješće o vladavini prava za 2020.

Direktiva (EU) 2018/1808 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama, DAMU) u pogledu promjenjivog stanja na tržištu.

Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije, SL L 305, 26.11.2019.

ENHRI (2020.), Stanje vladavine prava u Europi. Izvješća nacionalnih institucija za ljudska prava. <http://ennhri.org/rule-of-law-report/>.

Europska komisija (2018., 2019., 2020.), Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u.

Europska komisija (2019.), Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o ocjeni u kojoj su mjeri države članice poduzele mjere potrebne za usklađivanje s Okvirnom odlukom Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru, COM(2019) 355 final.

Europska komisija, Izvješće za Češku 2020., SWD(2020) 502 final.

Europski parlament, Rezolucija o ponovnom pokretanju istražnog postupka protiv premijera Češke Republike zbog zlouporabe sredstava EU-a i potencijalnog sukoba interesa, 2019/2987(RSP).

Europski sud za ljudska prava (2001.), presuda od 19. lipnja 2001., Kreuz protiv Poljske, 28249/95.

Europski sud za ljudska prava (2001.), presuda od 2. listopada 2001., Stankov protiv Bugarske, br. 29221/95 i 29225/95.

Europski sud za ljudska prava (2005.), presuda od 26. srpnja 2005., Podbielski i PPU Polpure protiv Poljske, 39199/98.

Europski sud za ljudska prava (2006.), presuda od 24. svibnja 2006., Weissman i dr. protiv Rumunjske, 63945/00.

Europski sud za ljudska prava (2011.), presuda od 26. srpnja 2011., Georgel i Georgeta Stoicescu protiv Rumunjske, 9718/03.

Glavna uprava za komunikaciju (2019.), Posebno izvješće Eurobarometra 482: stavovi poduzeća o korupciji u EU-u.

Glavna uprava za komunikaciju (2020.), Posebno izvješće Eurobarometra 502: korupcija.

Glavni državni odvjetnik (2019.), Pismo ministru pravosuđa s komentarima na izmjene Zakona o uredu glavnog državnog odvjetnika, elektronička knjižnica zakonodavnog postupka. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

GRECO (2018.), Treći evaluacijski krug – Drugo izvješće o sukladnosti za Češku Republiku o inkriminacijama (ETS 173 i 191, GPC 2).

GRECO (2019.), Četvrti evaluacijski krug o sprečavanju korupcije s obzirom na zastupnike u Parlamentu, suce i državne odvjetnike – Privremeno izvješće o sukladnosti, Češka Republika.

Komore sudskih izvršitelja Češke Republike, Statistički pregled. <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

Konferencija država članica potpisnica Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije (2018.), Izvješće o provedbi Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije po državama. <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries/V1808272e.pdf>.

Ministarstvo pravosuđa (2018.), Završno izvješće o procjeni regulatornog utjecaja, Izmjene Zakona br. 182/2006 Col. (Zakon o nesolventnosti). <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.

Ministarstvo pravosuđa (2020.), Češki pravosudni sustav u 2019.: Godišnje statističko izvješće. https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocní_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

Ministarstvo pravosuđa Češke Republike (2020.), Češki pravosudni sustav u 2019.: Godišnje statističko izvješće. https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocní_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

OECD (2019.), Nastavno izvješće Češke Republike iz četvrte faze o napretku koji je Češka Republika postigla u provedbi Konvencije OECD-a o borbi protiv podmičivanja.

Općinski sud u Pravu, odluka od 23. travnja 2020., 14 A 41/2020.

Općinski sud u Pravu, odluka od 7. svibnja 2020., 10 A 35/2020 – 261.

Parlament Češke Republike (2019.), Parlamentarni bilten 565/0, dio br. 1/4, Vladin prijedlog Zakona o lobiranju. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.

Reporteri bez granica, Češka Republika. <https://rsf.org/en/czech-republic>.

Savez državnih odvjetnika (2019.), komentari na izmjene Zakona o Uredu glavnog državnog odvjetnika. <https://www.uniesz.cz/pripominky-unie-k-ministerskemu-navrhu-na-zmenu-zakona-o-statnim-zastupitelstvi/>.

Savez državnih odvjetnika (2019.), Potpuni tekst komentara Saveza na izmjene Zakona o Uredu glavnog državnog odvjetnika. <https://www.uniesz.cz/wp-content/uploads/2019/07/P%C5%99ipom%C3%ADnky-LK-USZ-novela-ZSZ.rtf>.

Sud Europske unije, presuda od 19. studenoga 2019., AK, spojeni predmeti C- 585/18, C- 624/18 i C-625/18.

Sud Europske unije, presuda od 22. prosinca 2010., DEB, C-279/09.

Sud Europske unije, presuda od 25. srpnja 2018., C-216/18 PPU.

Sud Europske unije, presuda od 6. listopada 2010., Orizzonte Salute, C-61/14.

Sud Europske unije, presuda od 9. srpnja 2020., Land Hessen, C-272/19.

Transparency International (2020.), Indeks percepcije korupcije za 2019.

Transparency International Češke Republike (2020.), Doprinos organizacije Transparency International Češke Republike za savjetovanje s dionicima za Izvješće o vladavini prava za 2020.

Ured glavnog državnog odvjetnika (2019.), Napomene glavnog državnog odvjetnika o raspravi o komentarima na Zakon o Uredu glavnog državnog odvjetnika. <http://www.nsz.cz/index.php/en/tiskove-zpravy/2414-nejvyi-statni-zastupce-komentuje-projednavani-pipominek-k-zakonu-o-statnim-zastupitelstvi>.

Ured UN-a za droge i kriminal, goAML (sustav za borbu protiv pranja novca). <https://www.unodc.org/unodc/en/global-it-products/goaml.html>.

Ustavni sud Češke Republike, odluka od 22. travnja 2020., Pl. ÚS 8/20.

Ustavni sud Češke Republike, odluka od 22. travnja 2020., Pl. ÚS 8/20.

Ustavni sud Češke Republike, odluka od 6. veljače 2014., I. ÚS 3271/13.

Ustavni sud Češke Republike, odluke od 21. svibnja 2020., br. 5 As 138/2020 – 80.

Ustavni sud Češke Republike, odluke od 4. lipnja 2020., br. 6 As 88/2020 – 44.

Ustavni sud Češke Republike, odluke od 8. svibnja 2020., br. Nao 48/2020 – 149.

Vijeće Europe, Platforma za zaštitu novinarstva i sigurnost novinara. – Češka Republika. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/czech-republic>.

Vijeće Europe: Europska komisija za demokraciju kroz pravo (Venecijanska komisija) (2010.), Izvješće o neovisnosti pravosudnog sustava, dio I.: neovisnost sudaca, CDL-AD(2010)004.

Vijeće Europe: Europska komisija za demokraciju kroz pravo (Venecijanska komisija) (2016.), Kontrolni popis vladavine prava, CDL-AD(2016)007.

Vijeće Europe: Odbor ministara (2010.), Preporuka CM/Rec(2010)12 Odbora ministara državama članicama o sucima: neovisnost, učinkovitost i odgovornosti.

Vijeće Europe: Odbor ministara (2016.), Preporuka CM/REC(2016)4 Odbora ministara o zaštiti novinarstva te sigurnosti novinara i drugih medijskih aktera.

Vijeće Europske unije (2019.), Preporuka Vijeća od 9. srpnja 2019. o Nacionalnom programu reformi Češke za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Češke za 2019., SL 2019/C 301/03.

Vijeće Ujedinjenih naroda za ljudska prava. Univerzalni periodični pregled – Češka. <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/czindex.aspx>.

Virtualni posjet Češkoj u kontekstu Izvješća o vladavini prava za 2020.

Vladino Vijeće za koordinaciju borbe protiv korupcije (2019.), Zapisnik s 21. sastanka, održanog 2. listopada 2019. <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/11/Z%C3%A1znam-z-21-jedn%C3%A1n%C3%AD-RV-konan%C3%A9ho-dne-02.10.2019.pdf>.

Vrhovni upravni sud Češke Republike, odluke od 27. travnja 2006., 4 Aps 4/2005, od 21. svibnja 2008., ref. br. 4 Ans 9/2007.

Prilog II.: Posjet Češkoj Republici

Službe Komisije održale su virtualne sastanke u lipnju 2020. sa sljedećim dionicima:

- Vijeće Vlade za borbu protiv korupcije,
- Udruženje novinara,
- Komora sudskih izvršitelja,
- Vijeće za radiotelevizijsko emitiranje,
- Češka odvjetnička komora,
- Ured za financijsku analitiku,
- Frank Bold – Rekonstrukcija države,
- Međunarodni novinarski institut Češke Republike,
- Nacionalna agencija za borbu protiv organiziranoga kriminala Češke policije,
- Pučki pravobranitelj,
- Ured glavnog državnog odvjetnika,
- Vrhovni upravni sud,
- Vrhovni ured za reviziju,
- Vrhovni sud,
- Zaklada za neovisno novinarstvo,
- Transparency International Češke Republike,
- Savez sudaca,
- Savez državnih odvjetnika.

* Komisija je ujedno održala niz horizontalnih sastanaka sa sljedećim organizacijama:

- Amnesty International,
- Civil Liberties Union for Europe,
- mreža „Civilno društvo Europe”,
- Konferencija europskih crkava,
- EuroCommerce,
- Europski centar za neprofitno pravo,
- Europski centar za slobodu tiska i medija,
- Europski građanski forum,
- Free Press Unlimited,
- Front Line Defenders,
- ILGA-Europe,
- Međunarodna komisija pravnikâ,
- Međunarodna federacija za ljudska prava,
- Međunarodni institut za medije,
- Platforma za cjeloživotno učenje,
- Pravna inicijativa Otvorenog društva/Institut za europsku politiku otvorenog društva,
- Reporteri bez granica,
- Transparency International EU.